

Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet
Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering
Att. Kirsten Brix Pedersen

Høringssvaret er sendt pr. mail til hoeringssvar@uibm.dk

5. august 2015

Høringssvar vedrørende indførelse af integrationsydelse

Røde Kors takker for at blive inviteret til at afgive høringssvar på lovforslag om indførelse af integrationsydelse i stedet for uddannelses- eller kontanthjælp for nytilkomne flygtninge, familiesammenførte udlændinge og personer, der ikke har boet i Danmark gennem en længere periode.

Røde Kors er overordnet set bekymret for, at lovforslaget vil føre til et øget antal fattige i Danmark, og at det vil få negative konsekvenser for integrationen af nytilkomne og deres deltagelse i samfundslivet. Intet tyder på, at den forventede beskæftigelseseffekt af lovforslaget vil kunne opveje disse negative konsekvenser af ydelsesnedsættelsen.

Ydermere er det udokumenteret, at lovforslaget skulle have nogen signifikant betydning for antallet af personer, der vælger at søge asyl i Danmark.

Røde Kors efterlyser en helhedsorienteret tilgang fra dansk side til det forhold, at der ikke siden 2. Verdenskrig har været så mange flygtninge i verden. Efter Røde Kors' opfattelse bør Danmark både huse sin fair del af verdens asylansøgere under anstændige vilkår, bidrage til en fælles europæisk løsning og sætte handling bag ordene om en større indsats i flygtningenes nærområde.

Da det er Røde Kors' opfattelse, at lovforslaget vil gøre integrationen af nytilkomne og familiesammenførte flygtninge vanskeligere til skade for det danske samfund, opfordrer vi derfor regeringen til også at styrke civilsamfundets muligheder for at afhjælpe problemet gennem frivillig-baserede integrationsprogrammer og medmenneskelige relationer.

Levevilkår præget af fattigdom

Forslagets hovedelement om indførelse af integrationsydelsen er at sammenligne med den tidligere eksisterende starthjælp, der blev indført under VK-regeringen i 2002. Levevilkårene for mennesker på starthjælp blev i 2012 undersøgt af Rockwool Fonden, og dengang konkluderede forskerne, at start-hjælpsflygtningenes levevilkår var præget af fattigdom, og at de umuligt kunne betale udgifterne i et dansk standardbudget. Også Center for Alternativ Samfundsanalyse (CASA) har undersøgt konsekvenserne af starthjælpen og konkluderer i en forskningsrapport fra 2011, at starthjælp fastlåser flygtninge i fattigdom og på flere måder modvirker integration.

Med integrationsydelsen foreslår regeringen at indføre et indkomstniveau, som vil bringe enlige og familier i en tilsvarende situation.

Røde Kors er dagligt i kontakt med fattige mennesker i Danmark, og vi oplever på første hånd, hvad fattigdom betyder for samfundsdeltagelse og udviklingsmuligheder – ikke mindst for børn, der ikke har mulighed for at deltage i fritidsaktiviteter, fødselsdage, lejrskoler og andre aktiviteter med klassekammeraterne.

Konsekvensen af at indføre en integrationsydelse, som foreslået i lovforslaget, vil være, at eksempelvis deltagelsen i foreningslivet, netværksaktiviteter og andre tilbud, der er med til at skabe en positiv integration, nedprioriteres eller fravælges. Dels fordi familiernes økonomiske formåen i sig selv begrænser deltagelsesmulighederne, men også fordi energien og tiden i familier ramt af fattigdom i stedet bruges på at tænke på, hvordan hverdagen skal hænge sammen med husleje, mad, tøj osv.

I bemærkningerne til lovforslaget tages konsekvent udgangspunkt i, at integrationsydelsen vil være på niveau med uddannelseshjælp, som bygger på SU-systemets satser. Men i modsætning til studerende på SU, er der ikke mulighed for at supplere sin indkomst med lønnet arbejde, at optage (studie)lån og – med det samtidige forslag om genindførelse af optjeningsprincippet for flygtninge (Lovforslag L7, Folketinget 2014-2015, 2. samling) – er der heller ikke mulighed for på lige vilkår at modtage børnetilskud og børne- og ungeydelse. De reducerede muligheder for at modtage børnetilskud og børne- og ungeydelse vil yderligere bringe familier med børn i en økonomisk vanskelig situation med de dokumenterede, negative konsekvenser, som ikke mindst børnene kan få at mærke.

Af lovforslaget om indførelse af integrationsydelse fremgår det endvidere, at folk på integrationsydelse ikke får mulighed for at holde ferie. Dette er ellers en almindelig rettighed, som vurderes til gavn for både voksne og familier med børn – også når man er på uddannelses- eller kontanthjælp.

Som mulighed for at supplere integrationsydelsen indføres til gengæld dansktillæg til dem, der har bestået danskprøve på niveau med Prøve i Dansk 2. Røde Kors er enige i, at en vigtig forudsætning for at blive integreret i det danske samfund er at have tilegnet sig det danske sprog. Det ser vi hver dag i Røde Kors' mange integrationsaktiviteter. At dansktilægget først udløses ved bestået Prøve i Dansk 2, vil dog betyde, at en stor del af de flygtninge, der kommer hertil, reelt ikke får mulighed for at få tillægget udbetalt. Et stigende antal visiteres i dag kun til niveau 1 og har dermed ikke mulighed for at fortsætte på danskuddannelse 2. Dermed kan det økonomiske tillæg som incitament til integration og mulighed for at supplere integrationsydelsen vise sig ikke at have en reel effekt.

Positiv, men begrænset, beskæftigelseseffekt

Røde Kors støtter intentionen i lovforslaget om, at flere flygtninge og familiesammenførte skal være i beskæftigelse, være selvforsørgende, en del af et arbejdsfællesskab og dermed gives bedre forudsætninger for at blive integreret i det danske samfund. Tidligere undersøgelser har vist en vis beskæftigelsesmæssig effekt af at sænke ydelserne fra kontanthjælpsniveau til det, der foreslås som den nye integrationsydelse.

Men den dokumenterede effekt er relativt begrænset, idet andelen af flygtninge på starthjælp, der kom i job op gennem højkonjunkturen i 00'erne var ca. 42 procent (det vil sige, at 58 procent ikke kom i job). Til sammenligning kom 30 procent af flygtninge på kontanthjælp i job, og beskæftigelseseffekten var dermed kun 12 procentpoint.

Efter fire år var beskæftigelseseffekten reduceret til 9 procentpoint. Den beskæftigelsesmæssige effekt af starthjælpen viste sig mindre, end den daværende regering forventede – og stod i Røde Kors' optik ikke mål med de negative effekter, den havde på mulighederne for at blive integreret.

Når et hovedformål er at give et større incitament til, at flere skal i arbejde, bør indførelsen af integrationsydelsen derfor følges op af andre foranstaltninger, der aktivt kan hjælpe med at bringe de berørte mennesker tættere på arbejdsmarkedet. Derfor er det paradoksalt, at modtagere af integrationsydelsen i modsætning til folk på uddannelseshjælp ikke kan modtage aktivitetstillæg. Dermed fratager man dem muligheden for på vej mod reel beskæftigelse at påvirke deres egen økonomiske situation ved at tage imod aktivitetstilbud.

Virksomhedsledere påpeger, at der bliver ekstraordinært brug for arbejdskraft de kommende år. Såfremt Danmark skal have nytte af de ressourcer og kompetencer, som kommer hertil, forudsætter det, at nyttilkomne får muligheden for et så normalt og aktivt liv som muligt fra dag ét. Det bliver der gjort en vigtig indsats for hver eneste dag i Røde Kors' asylcentre, og vores erfaring viser, at et aktivt og værdigt liv, hvor den enkelte selv tager ansvar og oplever, at det betaler sig at gøre en ekstra indsats, er med til at sikre en vellykket integration.

Civilsamfundets rolle i integrationsindsatsen

Røde Kors kan ikke tydeligt nok understrege værdien af de fællesskaber, som knyttes i civilsamfundet og gennem den frivillige indsats i lokalsamfundene. Udover at integrere flygtninge i foreningslivet og skabe netværk, spiller civilsamfundet en afgørende rolle i kommunernes integrationsindsats generelt.

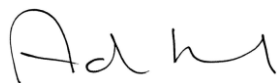
I Røde Kors' undersøgelse af kommunernes vurdering af de frivilliges værdi for integrationen svarer 80 procent af kommunerne, at de er afhængige af den frivillige indsats på området. Det gælder i forhold til at tilegne sig dansk, trives socialt og have et netværk, som rækker ud over den nærmeste familie.

Derfor opfordrer Røde Kors regeringen til at afsætte øremærkede ressourcer til en styrkelse af de frivillige organisationers rolle i integrationen af flygtninge i Danmark. Vi har noteret os, at et sådan forslag er i direkte forlængelse af regeringsgrundlaget 'Sammen for fremtiden', som lægger op til at give bedre muligheder for, at frivillige kan tage et styrket medansvar overfor socialt udsatte.

Vi ser, at den frivillige indsats indvirker på, at mennesker langt fra eller på kanten af arbejdsmarkedet bringes tættere på beskæftigelse. De netværk, sprogkundskaber og forståelser af samfundsmæssige normer og værdier, som en deltagelse i civilsamfundet medfører, kan sænke barriererne for en indtræden på arbejdsmarkedet.

Som nævnt ovenfor efterlyser Røde Kors en helhedsorienteret tilgang fra dansk side til flygtningesituationen i Danmark og appellerer til en menneskelig og værdig modtagelse af flygtninge i Danmark. Vi stiller os gerne til rådighed med en øget frivillig indsats i forhold til at inkludere flygtninge i det danske samfund.

Venlig hilsen

Anders Ladekarl
Generalsekretær